

Rīgā, 2016. gada 24. oktobrī

Adresāts:
SIA "Kaugas"
Reģ.nr. 52103074671
Ļāvu iela 17
Liepāja LV-3411, Latvija

Kopija:
Dabas aizsardzības pārvalde
Baznīcas iela 7
Sigulda LV-2150, Latvija

EKSPERTA ATZINUMS

Nr. 2016/11

1. Eksperta atzinuma mērķis

Eksperta atzinuma sagatavošanas mērķis ir pēc SIA "Kaugas" pasūtījuma Dabas aizsardzības pārvaldes publiskā iepirkuma "Aleju apsekošana un izvērtēšana" (Nr. DAP 2016/22) ietvaros sniegt eksperta vērtējumu par 22.11.2005. MK noteikumos Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām" iekļauto **Cīravas liepu aleju** tās izpētes un robežu izvērtēšanas kontekstā. Mērķa sasniegšanai izvirzīti šādi uzdevumi (1) izvērtēt alejas aizsardzības statusu un tās novērtējumu teritorijas plānošanas dokumentos (2) veikt alejas apsekošanu dabā, lai pārbaudītu, vai alejā ir īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju atradnes, novērtēt alejas nozīmi konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanā ilgtermiņā (4) sniegt rekomendācijas nepieciešamo apsaimniekošanas pasākumu veikšanai alejā konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanas kontekstā (5) apzināt pieejamo kultūrvēsturisko informāciju par Cīravas liepu aleju (6) sniegt ieteikumus par alejas robežas optimālo novietojumu no bioloģiskās vērtības, alejas saglabāšanas viedokļa un ainaviskās situācijas

Eksperta atzinums ir sagatavots par sugu grupām – sūnas, ķērpji. Atzinumā ir sniegta informācija par 14.11.2000. LR MK noteikumos Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" uzskaitītajām sūnu un ķērpju sugām.

Eksperta atzinums ir sagatavots divos identiskos eksemplāros (katrs uz 6 lpp), viens no tiem tiek iesniegts atzinuma pasūtītājam SIA "Kaugas", otrs paliek eksperta rīcībā).

2. Eksperta atzinuma sagatavošanas metodes

Alejas esošais aizsardzības statuss noteikts, balstoties uz Dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datiem, kā arī Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem par īpaši

aizsargājamajām dabas teritorijām. Alejas statusa izvērtējums teritorijas plānošanas dokumentos sniegts, aplūkojot 13.10.2011. LR Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pantā minētos dokumentus teritorijai, kurā atrodas aleja. Šie dokumenti ir (1) nacionālajā līmenī - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija un Nacionālais attīstības plāns (2) reģionālajā līmenī - plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija un attīstības programma (3) vietējā līmenī - vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija, attīstības programma, teritorijas plānojumi, lokālplānojumi, detālplānojumi. Atzinumā apskatīti tieši reģionāla un vietējā līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti, īpašu uzmanību pievēršot vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem, jo tie vistiešāk nosaka attiecīgās teritorijas izmantošanu.

Datu iegūšanā par īpaši aizsargājamajām sūnu un ķērpju sugām izmantota vizuālās uzskaites metode, alejā veicot katra koka apskati ar mērķi konstatēt aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas. Visas aizsargājamo sugu atradnes kartētas, izmantojot GPS uztvērēju Garmin GPSmap 64 (izmantota LKS-92 koordinātu sistēma).

Kultūrvēsturiskā informācija par Cīravas liepu aleju apzināta, apmeklējot Cīravas pagasta bibliotēku, sazinoties ar Cīravas senlietu krātuvi, kā arī meklējot pieejamo informāciju interneta resursos.

3. Alejas aizsardzības statuss

Cīravas liepu aleja ir valsts nozīmes aizsargājams dabas piemineklis – aizsargājama aleja. Cīravas liepu alejas kā dabas pieminekļa statusu, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumus nosaka 02.03.1993. likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, kā arī uz tā pamata izdotie 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” un 22.11.2005. MK noteikumi Nr. 888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām”.

4. Alejas novērtējums teritorijas plānošanas dokumentos

Cīravas liepu aleja atrodas Aizputes novada Cīravas pagasta teritorijā.

Teritorijas izmantošanu vietējā līmenī nosaka šādi teritorijas plānošanas dokumenti:

- Aizputes novada teritorijas plānojums 2012. – 2023. gadam
- Aizputes novada attīstības programma 2012. – 2018. gadam
- Aizputes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2012. – 2030. gadam.

Reģionālā līmenī teritorijas attīstību nosaka:

- Kurzeme 2030. Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015. – 2020. gadam
- Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015. – 2030. gadam.

Aizputes novada teritorijas plānojuma paskaidrojuma rakstā 2012. – 2023. gadam Cīravas liepu aleja atzīmēta kā dabas piemineklis – aizsargājama aleja. Cīravas liepu aleja iekļauta arī paskaidrojuma raksta 3. pielikumā – kartoshēmā “Aizsargājamo dabas teritoriju izvietojuma shēma”. Teritorijas plānojuma grafiskajā

daļā Cīravas liepu aleja kā aizsargājama aleja attēlota (1) Aizputes novada pašreizējās izmantošanas kartē (2) Aizputes novada plānotās (atļautās) izmantošanas kartē (3) Cīravas ciema plānotās (atļautās) izmantošanas kartē. Aizputes novada teritorijas plānojuma saistošās daļas – Aizputes novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 501. punktā uzskaitītas Aizputes novada īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, starp kurām 501.2.2. apakšpunktā atzīmēta aizsargājamā Cīravas liepu aleja ar atsauci uz 22.11.2005. MK noteikumiem Nr.888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām”.

Aizputes novada attīstības programmā 2012. – 2018. gadam Cīravas liepu aleja kā aizsargājams dabas piemineklis atzīmēta attīstības programmas 15. pielikumā “Dabas pieminekļi Aizputes novadā”, kur norādīta arī alejas platība (1,6 ha) un dota atsauce uz 22.11.2005. MK noteikumiem Nr.888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām”.

Aizputes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2012. – 2030. gadam Cīravas aleja tieši nav minēta. Attīstības stratēģijā kā viena no prioritātēm ilgtermiņa mērķa Nr. 2 “Vide un infrastruktūra” ietvaros minēta prioritāte 2.3. Dabas un kultūrvēsturiskais mantojums. Norādīts, ka Aizputes novada pievilcību lielā mērā nosaka gan novada kultūrvēstures mantojums, gan daudzveidīgās dabas un ainavas vērtības.

Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmā 2015. – 2020. gadam aizsargājamās alejas tieši nav minētas. Attīstības programmas sadaļā “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju ilgtspējīga attīstīšana” norādīts, ka īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizņem 14% no Kurzemes reģiona teritorijas. Kā viena no prioritātēm attīstības programmā noteikta Kurzemes dabas un kultūras telpas attīstība ar saukli Radošā Kurzeme 2020. Šajā prioritātē cita starpā izdalīti rīcības virzieni: RV4 Kultūras un dabas mantojuma sociālekonomiskā potenciāla izmantošana reģiona attīstībā; RV5 Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un izpēte.

Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015. – 2030. gadam nav informācijas par aizsargājamām alejām. Stratēģijā kā vispārīgs dabas un kultūrvides telpas attīstības mērķis noteikts “ainaviski sakopta, funkcionāli izmantota telpa, kas veido reģiona un vietu identitāti, pamatu tūrismam, ekonomikai kopumā, atbildību nākamībai”. Kā šī mērķa sasniedzamie rādītāji stratēģijā noteikti (1) sakoptas un apsaimniekotas visas kultūrvēsturiskās vietas (2) dabas un kultūras aizsargājamās vērtības iesaistītas tūrisma aprīvē (3) panākta attieksmes izmaiņa pret dabas un kultūrvēsturisko mantojumu. Stratēģijā doti arī risinājumi šī mērķa sasniegšanai.

5. Alejas apsekošana

Cīravas liepu aleja apsekota 2016. gada 12. augustā plkst. 11:40 – 12:50. Apsekošanas laikā ir skaidrs, silts, saulains laiks.

6. Alejas un tai piegulošās teritorijas vispārīgs raksturojums

Cīravas liepu alejas shēma un robežu apraksts dots 22.11.2005. MK noteikumu Nr.888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām” 23. pielikumā. Cīravas aleja izvietota gar autoceļu V1195 ar asfalta segumu, apsekošanas laikā pa to novērota mērena satiksme. Aleju veido mazu līdz vidēju dimensiju liepas (1.attēls), alejā stādītas arī jaunas liepiņas (2.attēls).

1.attēls. Cīravas liepu aleja, skats no Cīravas ciema puses. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

2. attēls. Jaunu liepu stādījumi Cīravas liepu alejā. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

Alejai piegulošo teritoriju alejas daļā tuvāk ciema centram veido mazdārziņi un ciema apbūve, alejas daļā tālāk no ciema centra – lauksaimniecības zemes.

7. Alejā konstatētās īpaši aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas un alejas nozīme šo sugu saglabāšanā

Cīravas liepu alejā nav konstatētas īpaši aizsargājamās sūnu sugas. Alejā konstatēta viena īpaši aizsargājamā ķērpju suga kausveida pleurostikta *Pleurosticta acetabulum*, kurai alejā atzīmētas atradnes uz 4 kokiem.

3.attēls. Kausveida pleurosticta *Pleurosticta acetabulum* Cīravas liepu alejā. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

Kopumā sugas atradņu skaits alejā ir neliels, tomēr atradnes ir labā stāvoklī un sugai alejā ir labas izplatīšanās iespējas - atradņu tuvumā ir citi potenciāli piemēroti

dzīvotnes koki (alejas liepas). Apkopojot iegūtos datus, var secināt, ka Cīravas liepu aleja ir nozīmīga no īpaši aizsargājamās ķērpju sugas *Pleurosticta acetabulum* saglabāšanas viedokļa.

8. Ieteikumi alejas apsaimniekošanai

No alejā sastopamās īpaši aizsargājamās ķērpju sugas *Pleurosticta acetabulum* saglabāšanas viedokļa prioritāri nepieciešams saglabāt šīs sugas atradnes kokus un atradņu kokiem tuvākos kokus, lai nodrošinātu sugas izplatīšanās iespējas. Sugas aizsardzībai ilgtermiņā nepieciešams saglabāt aleju kopumā.

9. Alejas kultūrvēsture

Kultūrvēsturiskā informācija par Cīravas liepu aleju apzinātajos informācijas avotos nebija pieejama.

10. Ieteikumi alejas robežu izmaiņām

Ņemot vērā apkopoto informāciju par alejā konstatētajā aizsargājamo sugu dzīvotnēm un alejas ainavisko situāciju, ieteicams aleju saglabāt valsts nozīmes aizsargājamo aleju sarakstā tās esošajās robežās.

11. Atzinumā norādītie normatīvie akti

Noteikumi par aizsargājamām alejām: Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumi Nr. 888, Latvijas Vēstnesis, 2005, 8. augusts, Nr. 196 (3354)

Teritorijas attīstības plānošanas likums: LR 2011. gada 13. oktobra likums, Latvijas Vēstnesis, 2011, 2. novembris, Nr.173 (4571)

Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām: LR 1993. gada 2. marta likums, Latvijas Vēstnesis, 1993, 25. martā, Nr. 5

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi: Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264, Latvijas Vēstnesis, 2010, 30. martā, Nr. 50 (4242)

12. Atzinumā norādītie teritorijas plānošanas dokumenti

Aizputes novada teritorijas plānojums 2012.-2023. gadam. Apstiprināts ar Aizputes novada domes lēmumu Nr. 87 (sēdes protokols Nr. 4, 25 §). Pieejams: <http://www.aizputesnovads.lv/attistibasnodala/planosanas-dokumenti-2012-2023>

Aizputes novada attīstības programma 2012. – 2018. gadam. Pieejama: <http://www.aizputesnovads.lv/attistibasnodala/planosanas-dokumenti-2012-2023>

Aizputes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2012. – 2030. gadam. Pieejama: <http://www.aizputesnovads.lv/attistibasnodala/planosanas-dokumenti-2012-2023>

Kurzeme 2030. Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015. – 2020. gadam. Apstiprināta ar Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības padomes 2015. gada 15. jūlija lēmumu Nr. 1.

Pieejama:http://www.kurzemesregions.lv/jomas/Territorijas_attistibas_planosana/KPR_ilgtspejigas_attistibas_strategijas_un_attistibas_programmas_izstrade

Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015. – 2030. gadam. Apstiprināta ar Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības padomes 2015. gada 15. jūlija lēmumu Nr. 1. Pieejama:

http://www.kurzemesregions.lv/jomas/Territorijas_attistibas_planosana/KPR_ilgtspejigas_attistibas_strategijas_un_attistibas_programmas_izstrade

Atzinuma sniedzējs

Evīta Oļehnoviča

Sugu un biotopu eksperte biotopu grupās: meži un virsāji, purvi;

sugu grupā: sūnas

Sertifikāta numurs: 128

Sertifikāta derīguma termiņš: 13.11.2014.- 12.11.2017.

